

عنوان مقاله:

جریان شناسی رویکردهای نظری مرتبط با فضاهای شهری

محل انتشار:

ماهنامه باغ نظر، دوره 19، شماره 107 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

امین رضایور - پژوهشگر دکتری شهرسازی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

احسان رنجبر - استادیار، دانشکده هنر، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

بیان مسئله: فراوانی و تعدد نظریه ها و رویکردها در خصوص موضوع «فضاهای شهری» و نیز تنوع و تکثر در تعاریف، ویژگی ها، دیدگاه ها و روش های برخورد با این موضوع، باعث شده درک های متفاوت و گاه متناقضی برای پژوهشگران این حوزه به وجود آید؛ همچنین از آنجا که حیطه فکری نظریه های مرتبط با فضاهای شهری صرفا محدود به یک قلمرو تخصصی خاص نمی شود و در چارچوب های فلسفی، جامعه شناسی، روانشناسی، سیاسی و اقتصادی به آن پرداخته شده، مطالعه و پژوهش در این حوزه را دچار پیچیدگی های آشکار و پنهانی کرده است. یکی از متداول ترین راه های ساده سازی و برطرف نمودن این گونه مسائل، گونه بندی رویکردهای نظری است. این مقاله، به دنبال گونه شناسی و به عبارت روشن تر، ارائه نوعی از جریان شناسی نظریه ها و دیدگاه های مرتبط با موضوع فضاهای شهری خواهد بود. هدف پژوهش: جریان شناسی پیش رو، فراوانی رویکردهای موجود در حوزه «فضاهای شهری» را طبقه بندی و به فهم و تحلیل آنچه نظریه پردازان مختلف از فضاهای شهری مطرح کرده اند، کمک می کند؛ توسط این جریان شناسی، می توان مشخص کرد هر نظریه و نظریه پرداز در هر جریان فکری، چه نوع رویکردی، چه نوع شیوه ای و چه تعریفی را در خصوص «فضا و فضای شهری» اظهار کرده است. علاوه بر آن با تعریف و چارچوب بندی جریان های فکری، می توان تعلق هر نظریه پرداز «فضاهای شهری» را به جریان های فکری ارائه شده، پیدا و در این بین، دیدگاه های او را بهتر درک کرد. همچنین هر محقق می تواند در خصوص پژوهش های آتی با موضوع فضاهای شهری، از یک یا چند جریان برای تحقیق و مطالعه خود بهره گیرد و در چارچوب آن جریان فکری، فضای شهری مورد نظر خود را بهتر تبیین و مطالعه کند. روش پژوهش: به منظور دستیابی به جریان شناسی مذکور، از روش «گونه شناسی دو بعدی» استفاده شده است. این روش شامل دو مرحله است. مرحله اول مربوط به «انتخاب راهبرد گونه شناسی» است؛ «راهبرد تجربی» به عنوان یکی از راهبردهای مرسوم در این مرحله با توجه به هدف مقاله، انتخاب می شود. مرحله دوم «ساخت گونه شناسی» است که با تشریح «مفاهیم کران ساز»، «کران ها» و «گونه های نماینده» و بهره گیری از آن ها، گونه شناسی مورد نظر تکمیل می شود. در قسمت تحلیل مقاله چگونگی استفاده از این روش و نحوه ایجاد گونه ها بیان می شود. نتیجه گیری: جریان شناسی رویکردهای نظری مرتبط با فضاهای شهری، به سه کلان جریان و هشت جریان فکری تقسیم می شود: (۱) کلان جریان تجربی شامل: الف) جریان تجربی - فرهنگی، ب) جریان تجربی - رفتاری، ج) جریان تجربی - انتقادی و د) جریان تجربی - ادراکی؛ (۲) کلان جریان نظری شامل: الف) جریان نظری - روان شناختی، ب) جریان نظری - انتقادی، ج) جریان نظری - اقتصاد سیاسی و د) جریان نظری - جامعه شناختی؛ و (۳) کلان جریان تجربی - نظری.

کلمات کلیدی:

فضاهای شهری، فضای عمومی، جریان شناسی، گونه شناسی، نظریه فضاهای شهری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1447048>

